

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.
Katedra obchodního práva
PF UK

Posudek k diplomové práci Milana Merička
na téma „Akcie jako cenný papír“

Rozsah práce: 63 stran
Datum odevzdání práce: 13. května 2014

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomant zvolil vysoce aktuální téma. Rekodifikace výrazně změnila právní úpravu cenných papírů, akcií, práv (a povinností) do nich vtělených i kontext, v němž se tato úprava pohybuje. Je vhodné a nezbytné tyto změny analyzovat a odborně zpracovávat.

2. Náročnost tématu (teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování, použité metody)

Téma lze hodnotit jako náročné. K novému civilnímu právu se dosud pojí jen minimum odborných pramenů. Je tudíž zřejmé, že diplomant se musel v podstatné části materie zorientovat „na vlastní pěst“ a spolehnout se na autentické poznání nového práva. To přitom v oblasti, jíž se věnoval, nenabízí jednoduchá, jednoznačná ani přehledná řešení. Orientace v systému nového práva se tím ztěžuje. Nejsm si jist, zda se diplomantovi podařilo do něj proniknout v míře, kterou by zasluhovalo. Otázky již doktrinárně zpracované, jsou v práci vcelku dobře zmapovány. V ostatních má práce rezervy.

3. Kritéria hodnocení práce

A. Splnění cíle práce

Diplomant si vytkl cíl postihnout všechny zásadní změny týkající se úpravy akcií, ke kterým došlo v rámci rekodifikace, analyzovat je a upozornit zejména na oblasti, které jsou právní teorií vnímány jako sporné (viz na str. 4). Mám pochybnost, nakolik tohoto cíle dosáhl. Práce k němu nepochybně míří, dle mého však zůstává na půli cesty. Převažuje popisná metoda, o skutečně hluboké analýze nelze uvažovat. Diplomant pomíjí několik palčivých problémů, jež přitom spadají do předmětu práce. Neklade si snad jedinou otázku, která by již nebyla probírána v dostupných pramenech. Jeho pozornost na druhé straně tříští pasáže, které se tomuto cíli vymykají a nepřispívají k jeho hlubšímu poznání, například o historii úpravy akciového práva na našem území.

B. Samostatnost při zpracování tématu

Autenticita předložené práce je evidentní. Nepochybuji o tom, že dílo je výsledkem diplomantovy samostatné práce.

C. Logická stavba práce

Systematika práce je vcelku přehledná. Pochybnost mám jen o tom, nakolik do kapitoly věnované pojmu akcie (1.1) věcně patří výklad o okruhu právních předpisů, které upravují akcie. Namísto toho v této kapitole postrádám úvahu nad dalšími významy pojmu. Práce redukuje akcii jen na cenný papír. To ale není dostatečné. Jak by potom diplomant vysvětlil pojem „nevydaná akcie“? Při jeho úzkém pojetí by muselo jít o pojmový nesmysl. V absenci alespoň základní analýzy tohoto fenoménu spatřuji významný nedostatek práce.

D. Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací

Okruh použitých pramenů vcelku vyhovuje, stejně tak poznámkový aparát. Diplomant ale necituje žádná díla zahraniční, což nepokládám za vhodné, zvláště když například otázku možných druhů akcií lze mít za dobře uchopitelnou teprve na pozadí alespoň základní právní komparace. V seznamu použité literatury diplomant cituje stať prof. Černé k akciím s rozdílnou vahou hlasů, která poukazuje na možné přístupy zahraniční. V práci se však diplomant problémem nezabývá. Jaké by bylo možné vymezit limity pro autonomii vůle při určování disproporčních práv, která budou spojována se zvláštními druhy akcií? Jaké jsou v tomto směru zahraniční zkušenosti? U odkazovaných děl vzniklých ve spoluautorství v poznámkovém aparátu postrádám uvedení autora konkrétních pasáží, jichž se diplomant dovolává. U opakovaných citací diplomant neuvádí, ve které poznámce lze nalézt plnou citaci daného pramene.

E. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka diplomantovy analýzy není optimální. Kromě výše uvedených v práci postrádám kupříkladu zamyšlení nad otázkou, nakolik nové právo připouští vydání nesplacených akcií. Třebaže zákon s pojmem „nesplacené akcie“ na více místech pracuje, diplomant na str. 19 kategoricky uzavírá, že k vydání akcií lze přikročit, jen byl-li emisní kurs zcela splacen. Ve výčtu situací, v nichž společnost vydává akcie (na str. 20 a 21), nenacházím zmínku o četných dalších. V katalogu způsobů vydání akcie (tamtéž) potom údaj o imobilizaci jako dalším takovém způsobu. V pasáži o rozhodném dnu (str. 35 a násl.) není ani slovo o problémech, které v praxi vznikají při uplatňování jiných práv vtělených do akcií, pro něž zákon žádný rozhodný den nestanoví ani neumožňuje určit (např. právo na zálohu na podíl na zisku). Lze v těchto případech využít rozhodný den, nebo ne? Mimořádně popisně vyznívá pasáž o nové úpravě změny akcií na zaknihované a naopak. Praxe při jejich aplikaci přitom naráží na mnohé nejasnosti. Ve výkladu k seznamu akcionářů, jež dle stanov nahrazuje evidence zaknihovaných cenných papírů (str. 52), se diplomant nezamýšlí nad problémem, do jaké míry je součástí této evidence údaj o bankovním účtu akcionáře, na nějž společnost musí vyplácet dividendu a další peněžitá plnění. Přitom doktrína otázky věnovala značnou pozornost, a bohužel vesměs s nesprávnými závěry. Atd. Ve výčtu by bylo možné pokračovat.

F. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Formální úroveň práce je odpovídající, dílo je co do své formy i grafiky na slušné úrovni.

G. Jazyková a stylistická úroveň

Jazyková i stylistická úroveň také vcelku vyhovují. Chyby a překlepy se tu a tam vyskytly, nejsou však četné.

4. Případná další vyjádření k práci

Výhrady mám též k některým tezím, jež diplomant v práci prezentuje. Není pravdou, že jedinou další formou společnosti, která může vtělit podíl do cenného papíru, je společnost s ručením omezeným (viz v poznámce č. 2 na str. 5). Na str. 16 diplomant nepřesně uvádí, že do akcie je vtělen „právní poměr“. Jednotně přijímáno není ani dělení akcionářských práv na majetková a nemajetková, jež diplomant nabízí. Z toho důvodu poté dospívá k deformovanému závěru ohledně důvodů, proč zákonodárce v § 281 odst. 4 ZOK výslovně vyloučil samostatnou převoditelnost hlasovacích práv. Nesouhlasím s diplomantovým stanoviskem na str. 30, podle něhož podmínky vydání hromadné akcie není třeba upravit ve stanovách. Pokud by diplomant dobře analyzoval judikaturu k dosavadní úpravě hromadných akcií, nepochybně by tento závěr revidoval či alespoň relativizoval. Na str. 44 diplomant chybně píše o imobilizovaných akciích na jméno, které nesmějí po dobu své existence opustit úschovu. V poznámce pod čarou č. 158 na str. 46 neuvádí, o jaké ustanovení opřít působnost představenstva (správní rady) k údržbě seznamu akcionářů. Není také pravdou, že společnost má vždy povinnost zasílat pozvánku na valnou hromadu dopisem adresovaným každému akcionáři (viz na str. 52). Atd. Ve výčtu by opět bylo možno pokračovat.

5. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Uvítám, jestliže se diplomant vyjádří k mým výtkám uvedeným výše a svá tvrzení doplní nebo uvede na pravou míru.

6. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě a navržený klasifikační stupeň

Vzdor uvedeným výhradám se domnívám, že práce je způsobilá obhajoby a obhajitelná. Konkrétní hodnocení ponechávám závislým na průběhu ústní obhajoby. Předběžně bych však práci klasifikoval nejvýše jako dobrou.

V Praze dne 31. srpna 2014

JUDr. Petr Čech, Ph.D., LL.M.